

INGURUMEN IRIZPIDEAK EROSKETEETAN TXERTATZEKO LABURPEN-FITXA:

LANEKO OINETAKOAK

Argitalpen-data: 2013

EROSKETA ETA KONTRATAZIO PUBLIKO BERDEAREN ESKULIBURUA

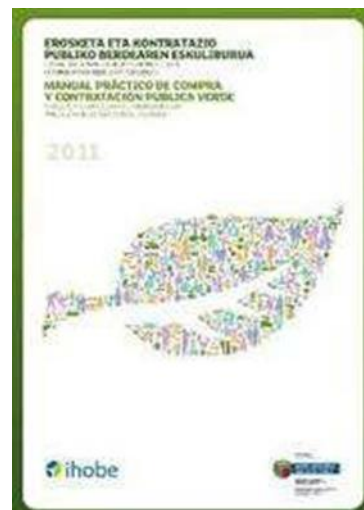
Landutako dokumentua, ingurumen irizpideak erakunde pribatu eta publikoen erosketa eta kontratazioetan txertatzeko erraztasuna eta zabalkuntza sustatzen duten dokumentu bilduma baten barne hartzen da.

Eskuliburu honen bidez, argibide argiak eta praktikoak eman nahi dira, erosketa eta kontratazio publiko berdearekin lotutako helburu guztiak ahalik eta modu errazenean eta pausoz pauso landu ahal izateko. Horrez gain, etiketa nagusiak berrikusten dira, ingurumenean eragin txikiagoa duten produktu edo zerbitzuak identifikatzen dituztenak. Azkenik, erosketa eta kontratazio prozesuko une bakoitzerako jarraibideak ezartzen dira, prozesua modu arrakastatsuan bukatu dadin.

EROSKETA ETA KONTRATAZIO PUBLIKO BERDEAREN ESKULIBURUA Eusko Jaurlaritzak, Ihobe Ingurumen Kudeaketarako Sozietate Publikoaren bitartez, burututako laguntza-tresna garrantzitsuena da.

Eskuliburu honek, administrazio publikoko zail guztietan erosketa eta kontratazio publiko berdea zabaltzeko beharrezkoa den informazioa eskaintzen du.

Argitalpenaren testu osoa eskuragarri dago www.ihobe.eus webgunean.

GURE ERABAKIA:

LANEKO OINETAKOAK INGURUMEN-IRIZPIDEAK ERABILIZ EROSTEA

Erakunde publikoek eta enpresek osatzen dute laneko uniforme eta oinetakoen merkatu osoa. Hortaz, sektore horretan ingurumen-irizpideak sartzeak inpaktu positiboa izango du produktu horiek ekoizteko moduan.

Nola egin? Ehun-gaiak —eta, zehazki, laneko oinetakoak¹— erostean eta kontratatzean ingurumen-irizpideak nola txertatu azaltzen da fitxa honetan; helburua da horien ekoizpenak dituen inpaktu negatiboak murriztea.

¹ OHARRA: se pueden consultar los criterios de compra y contratación verde relativos a otras categorías de productos textiles (como son: ropa de trabajo, ropa de interior y accesorios textiles para eventos) en sus correspondientes fichas resumen.

ZER JAKIN BEHAR DUGUN

Ingurumen-inpaktua ahalik eta gehien gutxitzea du xede ingurua zaintzen duten laneko oinetakoak erosi edo kontratatzeak. Horretarako, hona hemen ideia aipagarri batzuk:

Zenbait kontzeptu nagusi

Zer estrategia erabili behar da laneko oinetakoak erostean, erabiltzean eta botatzean ingurumen-inpaktua murrizteko?

1. Oinetakoen balio-bizitza ahalik eta gehien luzatzea, erosteko beharra murrizteko.
2. Erosten diren produktuen aniztasuna murriztea, ahal den heinean.
3. Benetako beharrak epe ertain eta luzera balioetsi eta planifikatzea, eskaera handiegirik ez egiteko eta erosketa urgenteak saihesteko.
4. Produktuen ekoizpen-fase bakoitzari lotutako ingurumen-inpaktua murriztea (zuntzen jatorritik hasi eta prozesuan erabilitako substantzia kimikoetaraino edo hondakinetaraino).
5. Ekoizpen-fase osoan eta hornitzaile-katean laneko funtsezko printzipioak (Lanaren Nazioarteko Erakundeak —LANE— aitortutakoak) gutxienez errespetatzeko exijitza hornitzaileei, horien herrialdea edozein delarik ere.
6. Erabili gabeko oinetako kudeaketa egokia bermatzea, horiek berrerabiliz; erabili ezin badira, horien gaikako bilketa eginez eta birziklatuz.

Kontuan hartu beharreko ingurumen- eta teknika-alderdiak. Honako alderdi hauei erreparatu behar diegu:

- Oinetako diseinua, iraupena eta kontserbazioa, horien balio-bizitza luzatzeko.
- Osagai natural zein sintetiko fabrikazio-prozesuak.
- Oinetako ekoizpenean, ingurumenarentzat eta gizakiarentzat arriskutsuak eta/edo toxikoak diren substantziak erabiltzea.
- Energia eta ur gehiegi kontsumitzea, eta, horren ondorioz, poluzio-karga handia duten emisioak eta hondakin-urak sortzea lantegietan.
- Enpresa deslokalizatu batzuen lan-baldintzek eragiten dituzten ondorio sozialak.

Zenbait kontzeptu nagusi

Ingurumen-ziurtagiriak: zer ziurtagiri daude eta zer bermatzen dute?

Laneko oinetakoei lotutako inpaktuak murrizteko erarik errazena produktu ekoetiketatuak erostea da. Ziurtagiri nagusiak hauek dira:

- Laneko arroparako ekoetiketa ofizialak: Oinetakoetarako ekoetiketa ofizialak:

	OEKO-TEX ²	Europako Etiketa Ekologikoa
Laneko arropa	●	●

- Produktuetarako beste zenbait ingurumen-ziurtagiri:

MADE IN GREEN	GOTS

- Produktuetarako ziurtagiri sozialak:

FLO ³	IFAT	MADE IN GREEN	GOTS	OEKO-TEX 100 PLUS ⁴

OHARRA: Made in Green (Espainiako AITEX institutuak sortua), GOTS eta OEKO TEX 100 ziurtagiriek gizarte-irizpideak ere kontuak hartzen dituzte emateko orduan; beraz, produktuaren ingurumen- eta gizarte-irizpideak dira. FLO eta IFAT bidezko merkataritzako ziurtagiriak dira.

² Ehungintzaren ekologia testatzeko eta ikertzeko nazioarteko elkartearena.

³ Ekitaldietarako ehun-produktuetarako edo osagarrietarako bakarrik balio du, oraingoz.

⁴ Enpresek OEKO TEX 100PLUS marka berezia lortzeko, OEKO TEX 100 arauaren arabera ziurtatuta egon behar dute haien ekoiztutako gaiak, eta ekoizpen-kate guztiak —hots, gaiaren ekoizpenari lotutako fabrika guztiak— OEKO TEX 1000 arauaren betekizunak erabat betetzen dituztela adierazten duen ziurtagiria aurkeztu behar dute.

Zenbait kontzeptu nagusi

- Enpresentzako ziurtagiri sozialak: taulan jasotzen dira ziurtagiri horietako batzuk; borondatezkoak dira, eta egiaztatzen dute enpresek badituztela tresnak ekoizpen-kate osoan LANERen funtsezko eskubideak errespetatzeko.

OEKO-TEX 1000	SA 8000	FAIR WEAR FOUNDATION

EROSKETATIK HONDAKINEN KUDEAKETARA BITARTEKO BIDEA

Laneko oinetakoak ingurumen-irizpideen arabera erosi eta/edo kontratatzean, zenbait unetan, eragin eta erabakitze ahalmena dugu, erosle eta kontsumitzaile garen aldetik. Zer unetan? Nola izan iraukor?

ZEIN DIRA GURE BENETAKO BEHARRAK? KONTSUMOA NOLA MURRIZTU?

1. unea. Beharrak

Oinetako-beharrak ezagutzeko, hauek hartu behar ditugu kontuan:

- Erosketa berriak egiterakoan, aztertu zertarako erabili diren, zergatik ordeztu behar diren eta zer stock dagoen.
- Ordeztutako produktuekin zer prozesu egon den, zertarako erabili diren eta zer tratamendu eman zaien (zenbat berrerabili den jakiteko, batez ere).

Gainera, zenbait jardunbidek gutxiago kontsumitzen lagundu dezakete. Hauek dira gomendio nagusiak:

- Oinetakoen *balio-bizitza ahalik eta gehien luzatzea*. Horretarako, produktuek gutxieneko ezaugarri teknikoak izatea eskatu behar da, kalitateari eta erresistentziari dagokienez. Halaber, horiek egokiro erabili eta zaindu behar dira (lagungarria izan daiteke langileentzat egoki erabiltzeko jarraibideak zehaztea).
- Erosten diren produktuen *aniztasuna murriztea*, ahal den heinean.
- *Benetako beharrak epe ertain eta luzera balioetsi eta planifikatzea*, eskaera handiegirik ez egiteko eta erosketa urgenteak saihesteko.

ZER ETA NOLA KONTRATATU?

2. unea. Laneko arropa erosi edo kontratatzea

Behar zehatza jakin ondoren, produktuak erosteko unea dugu. Urrats honetan, ingurumen-irizpide hauek txerta ditzakegu ⁵:

Enpresa fabrikatzaileen hautaketa-irizpide sozialak:

Askotan, banatzaileak kontratatu arren, oinetakoak ekoizteko erabilitako materialak fabrikatzen dituzten enpresei —eta banatzaileei beraiei— LANEren Adierazpenean jasotzen diren printzipioak errespetatzeko eska dakieke, ingurumen-ziurtagiriei buruzko ataleko ziurtagirietako baten bidez.

Produktuaren ezaugarriei eta propietateei dagozkien ingurumen-irizpideak:

Ingurumen-eskakizun eta -konpromisoaren arabera, honako hauek balioetsi behar ditugu:

- Eskainitako produktuaren zuntzen portzentaje batek (pisuan) OEKO TEX 100 ziurtagiria izatea.
- Balioetsiko den zuntzen portzentajea (pisuan) duen produktuak ezaugarri hauek izatea:
 - ⇒ Europako Etiketa Ekologikoarekin, Made in Green etiketarekin edo antzeko batekin ziurtatua egotea ⁶.
 - ⇒ Birziklatua izatea.
 - ⇒ Naturala eta nekazaritza ekologikoa izatea (fitxa honetako ekoetiketen atalean dauden ziurtagirien arabera).
- Oinetakoak ezaugarri hauek izatea:
 - ⇒ PVCrik ez izatea.
 - ⇒ UNE EN 345 arauak edo norbere babeserako ekipoei buruzko pareko segurtasun-arauak betetzea.

Erabilpenari eta iraupenari buruzko ingurumen-irizpideak:

Balio hauek eskatuko dira, CEN TC 309 WI 065-4.9 metodoaren edo antzekoen arabera:

- Oinbularraren urraketarekiko erresistentzia:
 - ⇒ Larrua: = 60
 - ⇒ Beste zenbait material: >0 40
- Zolaren urraketarekiko erresistentzia (batez besteko urraketa-indarra):
 - ⇒ $D = 0,9 \text{ g/cm}^3$: 6

⁵ Gehienetan, ekoetiketa ofizialak ("Zenbait kontzeptu nagusi" atalean aipatuak) dira biderik errazena gomendioak betetzen direla egiaztatzen.

⁶ Eskakizun zorrotzagoa egin nahi izanez gero, eska daiteke oinetakoak Europako Etiketa Ekologikoarekin, Made in Green etiketarekin edo I. Motako ekoetiketa batekin ziurtatua egotea. Hala ere, askoz gehiago dira merkatuan Oekotex100 produktuak.

2. unea. Laneko arropa erosi edo kontratatzea

⇒ $D = 0,9 \text{ g/cm}^3$: 4

- Oinetakoen barrualdeko kolorearen aldaezintasuna (gris-eskala, 50 garbiketaren ondoren): 2/3.

Bilgarriei buruzko ingurumen-irizpideak:

Erositako oinetakoak banatzeko zer bilgarri-mota erabiltzen duten azaldu behar dute enpresa hornitzaileek, eta ezaugarri hauek balioetsiko dira:

- Garraiorako bilgarri berrerabilgarriak erabiltzea.
- Ahalik eta bilgarri gutxien erabiltzea.
- Ahalik eta material-mota gutxien erabiltzea; bat baino gehiago erabiliz gero, horiek eskuz bereizi ahal izatea, bereizketa eta birziklatzea bermatzeko.
- Plastikoa halogenaturik gabeko materialekin eta material birziklatuarekin (portzentaje altua) eginak egotea (plastikoa edo kartoia).

Azaldutako ingurumen-irizpideak lagungarriak dira ingurumena errespetatzen duten laneko oinetakoak erostean edo kontratatzean.

Azkenik, Administrazio batek ezaugarri horiek dituzten produktuak prozedura ireki edo negoziatu bidez kontratatu nahi baditu, Ihobek argitaratutako Kontrataziorako eta erosketa publiko berderako eskuliburu praktikoan jaso dira klausula-agirian sartu beharreko irizpide zehatzak (hiru eskakizun-maila daude: oinarrizkoa, aurreratua eta bikaintasun-maila), Sektore Publikoko Kontratuen Legearen arabera.

AZKENEKO URRATSA: HONDAKINAK NOLA KUDEATU?

3. unea. Hondakinen kudeaketa

Lehen gomendioa, berrerabiltzea. Oinetako berriak erosiz gero, ordezkatuaren kudeaketa egin behar da (gainera, horietako askoren balio-bizitza ez da amaitu). Beraz, lehen araua da horien berrerabilpena sustatzea, eta, horretarako, bi alternatiba daude:

- Kudeaketa optimizatzea eta ondo dauden produktuak barruan berrerabiltzea, teknikoki horretarako aukera egonez gero.
- Irabazi-asmorik gabeko erakundeei edo gizarteratze-erakundeei uztea, haietan beharrezko tratamendua emanda berriro merkaturatzeko edo baliabide gutxiko sektore sozialei emateko.

Produktuaren balio-bizitza agortzean, tratamendu egokia ematea:

- Birziklatzea eta tratamendua baimendutako kudeatzaileek egingo dute, batik bat irabazi asmorik gabeko erakundeek edo gizarteratze enpresek.

INFORMAZIO GEHIAGO...

Lotura interesgarriak

- www.ihobe.eu webgunean egin dezakezu kontsulta, non erabilgarri baitituzu **Erosketa eta Kontratazio Publiko Berdearen Eskuliburua** (ekipo informatikoei buruzkoa da atal berezi bat) eta **Produktuaren Ingurumen Etiketen Eskuliburua**.
- Halaber, irizpide horiek betetzen dituzten produktuei eta hornitzaileei buruzko informazioa du lhobek, ezarritako irizpideak betetzen dituzten produktu eta hornitzaile berri guztiei irekita dagoena.
- Bestalde, zuzeneko kontsultaren bat egin nahi izanez gero, lhobe Line telefonora deitu dezakezu: 900 150 864.